

{ koaderno } **Laura Mintegi**

Hegemonia ditzosozkoa

Hegemonia da norbait, zerbait, ideia bat, besteen gainetik kokatzea. Gainontzekoen gainetik jartzen da, eta gainontzekoek onartzen diote nagusitasuna. Ontzat ematen dituzte bere ikuspuntua, balioak, sinesmenak eta usteak. Usteok ez dira jartzen kolokan.

Hegemonikoa izatea pagotxa ikaragarria da. Kontrola zureganatzen duzu orrazkera desegin gabe. Ez da behar oihurik, ezta indar handirik ere (behin hegemonia lortuta): hegemonikoa zarenez, beste guztiek hartuko dute aintzat zuk diozuna. Kuadrilletan gertatzen den bezala: eguneko plana liderrak proposatzen badu, bonbon; baina kuadrillako baboak esaten badu, hor konpon. Inork ez dio jaramonik egingo.

Politikaz ari bagara, noski, gakoa da jakitea nola esku-ratzen den hegemonia. Zer egin norberaren diskurtsoa hegemonikoa izateko. Horretan zebiltzan Gramsci, Laclau, Mouffe eta enpa-rauak, eta horretan dabiltza alderdietako arduradunak hauteskunde garaian bereziki. Hegemonikoa ez baita, halabeharrez, gehiengoa duena; gutxiengoa ere hege-monikoa izan daiteke eta bere jitea ezarri, izan ere, ko-puruz handiagoak direnen gainetik.

Hegemonikoa izateko, be-raz, ez da ezinbestekoa asko edo handiak izatea. Ez da ezinbestekoa indarra edo bortxa erabiltzea. Autoritate morala aitortzen zaio hegemonia duenari eta ez da ezta-baidatzen bere ikuspuntua, onartua delako.

Pertsuasioa, xarma, sinesgarritasuna, konstantzia, na-turaltasuna, segurtasuna. Tresna eraginkorrak dira hege-monía eskuratzeko. Bentzutu baino, konbentzitu.

Kontua da nola lortzen den hori guztia populazio plu-ral, kontrajarri, muturtu eta lubakietan ibiltzen ohitua duzunean parean. Nola.

Helburua argitzea da lehena. Zein da hegemoniaren eremua, nori zuzenduko gatzazkio, honezkero gure lu-bakian bidelagun izan ditugunei ala lurraldeko bizila-gun guztiei. Egiatan helburua zein da, norberaren ere-mua egonkortzea ala eremua hedatzea. Etxea egonkortzea bada, kolektibo horrentzat identifikaga-riak diren mezuak eta sinboloak erabiliko ditugu. Hel-

burua eremua handitzea baldin bada, bezero berriei zu-zendutako mezuak eta moduak garatu beharko dira. Partikularretik unibertsalera joko dugu, balio oinarri-zkoak aldarrikatuko ditugu, aldarrikapen basikoak, lelo hurbilak, mezu zuzenak eta ulergarriak, edonorengana heltzeko modukoak.

EH Bilduren azken xedea da Euskal Herri independen-tea, sozialista, euskalduna eta feminista lortzea. Herri askea eta sozialki justua. Baina abiapuntua da dagoena: euskal herri ezberdinak, anitzak eta pluralak, ideologia kontrajarri ugari biltzen dutenak. Beren burua basko-tzat jotzen dutenak, euskaradunak izanik espainol senti-tzen direnak, joera matxista duten gizon eta emakume-ak, poltsikoa bero badute edozein ideologia onartuko luketenak. Langai horrekin egin behar da lan. Hori da gaur egungo euskal herria, desiguala eta injustua. Urrun dago Euskal Herria. Pelloren egia ematen badu ere, hasi

Pelloren egia ematen badu ere, hasi beharko dugu azaltzen zergatik den hobe, hobe denontzat, Euskal Herri buruaskia eta sozialki justua. Zer dugun irabazteko, denok irabazteko

beharko dugu azaltzen zergatik den hobe, hobe denon-tzat, Euskal Herri buruaskia eta sozialki justua. Zer du-gun irabazteko, denok irabazteko, herria elebiduna bada. Zergatik komeni zaigun guztiei, guzti-guztiei, emakume-en eskubideak errespetatzea.

Azaldu, argitu, esplikatu Euskal Herri horretan denok ateratzen garela onuradun, baita independentzia nahi ez dutenek ere, baita sozialista sentitzen ez direnak ere, bai-ta joera matxista dutenek ere. Egun partikularra dena unibertsala bihurtu behar dugu. Norbanako bakoitzaren-tzat ona dena, denontzat da ona. Eta hori ikusarazi. Peda-gogia egin.

Hau guztia ez da lortzen hilabeteen. Baina azken hel-burua ez da hauteskundeak irabaztea, argi eduki deza-gun. Azken helburua da Euskal Herri independentea, so-zialista, euskalduna eta feminista lortzea. •

«Dilma itzultzen bada, aldaketak egin beharko ditu»

Egoera politiko oso korapilatsuaren erdian egin dituzte Latinoamerikako XV. Agroekologia Jardunaldiak, Lapan (Parana, Brasil), Michel Temer Brasilgo presidentearen kontra kanpaina handia eginez, bidenabar. Via Campesinak antolatatu arren, MST Brasilgo Lurrik Gabekoen Mugimenduko militanteak bildu ditu bereziki topaketak, herrialdeko lurraren aldeko mugimendu zabaleneakoak. Antonio de Miranda (1974, Coronel Vivida, Parana) MSTko Masa Fronteko arduradun nazionalak egoera politikoaren inguruko xehetasunak eman dizkio Askapenaren eskutik Brasilen izandako euskal brigadari.

Ezagutzen ez dutenei nola azalduko zenieke zer den MST?
1984an sortu zen MST, hiru helbururekin: lurraren, nekazaritza erreformaren eta eraldaketa sozialaren alde borrokatzea. Eta sortu zenetik gaur arte 33 urte beteko ditu laster- borroka horretan segitzen du. Gaur egun, gainera, nekazaritza erreforma hori herritarra izatea ere aldarrikatzen dugu, Brasilgo biztanleria osoa kontuan hartuko duena. Via Campesinarekin batera, halaber, elikadura burujabetzaren alde ere egiten dugu borroka.

Zer arazo dago Brasilen lurra- rekin, bada?
Gure herria latifundioek menperatuta dute, guk “agronegozio” deiturikoek. Haziak ere agronegozioek kontrolatzen dituzte, eta herritarrentzako elikagaien hornitze eskasia bat dago, latifundioak esportaziorako lehengaiak ekoiztera mugatzen baitira. Guk, horregatik, nekazaritza erreforma ikuspegi askoz zabalago batetik ikusten dugu, ikuspegi herritarretik: lurraren banaketa justuaren alde egiten dugu, baina baita landa eremuaren industrializazioaren alde, eta gizarte justuago baten alde ere bai.

ANTONIO DE MIRANDA

BRASILGO LURRIK GABEKOEN MUGIMENDUKO BURUZAGIA

Dilma Rousseff bueltatzea baino, Temer gobernutik kentzea eskatzen du MST Brasilgo Lurrik Gabekoen Mugimenduk. Euren kontrako kriminalizazioa handitu egin den arren, lurren okupazioekin jarraitzen dute, herritarren aldeko nekazaritza erreforma aldarrikatuz.

Askapenako Brigada

Lurren okupazioa erabiltzen duzue borroka tresna nagusi gisa. Zergatik?

Latifundioak okupatzen ditugu, produktiboak izan ala ez, funtzio sozialik ez dutelako betetzen: ez dute elikagaiak ekoizten, esportaziorako lehengaiak baizik. Okupazioak laborantza eredu hori salatzeke tresna dira, baina baita elikagaiak produzitzeko ere. Behin lur horietan kokaguneak sortuta, gure egitekoa da bertan elikagaiak ekoiztea, natura errespetatuz. Beraz, alde batetik, zalantzan jartzen dugu lurren egituraketa hori, eta horretarako okupazioak egiten ditugu. Gero, borroka egiten dugu lur horiek desjabetuak eta laborarien esku utziak izan daitezzen. Eta, azkenik, elikagai osasuntsuak ekoizten ditugu Brasilgo biztanleentzat.

Brasilgo Gobernuak behin baino gehiagotan agindu dizue nekazaritza erreforma egingo zuela, baita PT Langileen Alderdiak ere. Zuek zuen kabuz borrokatzen segitzea erabaki duzue, ordea. Zergatik?

Gure borroka ez da sekula egon gobernu bati lotua. 32 urte ditu mugimenduk, Brasilgo estatu guztietan gaude, eta beti izan gara autonomoak bai lurraren aldeko borrokan bai gobernatu dutenei eskubideak eskatzerakoan. Gobernu bati loturik egon izan bagina, beharbada egun ez ginateke existituko. Baina gaur egun oraindik lurrik gabeko familiak daude, nekazaritza erreformarik ez dute egin, eta jendeak borrokatzen segitzen du, modu independentean. PTren Gobernuak, hasiera batean, esan zuen nekazaritza erreforma egingo zuela, Lularen [Luis Ignacio Lula da Silva] lehen agintaldian. Baina Gobernuak ez zion aurre egin agronegozioaren ereduari: PTren Gobernuak agronegozioaren alde egin zuen, eta ez familia laborantzaren alde. Hori Lularen bi agintaldietan gertatu zen, eta Dilmarekin [Rousseff] ere bai. Azken hiru urteak lurren desjabetzarako garairik okerrenak izan dira gure herriaren historian: Fernando Color de Melo eskuindarrak kokagune gehiago

bultzatu zituen Dilmaren Gobernuak baino. Laborantzaren aldeko diskurtso landu bat eduki arren, aldi berean kokaguneak ez dute gauzatu eta familia laborantza ez dute bultzatu... Horregatik mantendu dugu beti gure autonomia. Alde batetik, PTren Gobernuak egindakoa aintzat hartzen dugu, gizartearentzat oro har aurrerapenak ekarri baititu. Baina, beste alde batetik, nekazaritza erreformaren arloan zor historiko bat utzi du landa eremuko langileokiko.

Orain Michel Temer dago gobernuan, «impeachment» prozesu polemikoaren ondorioz. Zuek estatu kolpe deitu diozue Dilma Rousseffen kargugabetzeari. Zergatik?

Brasilek 50 urte daramatza demokrazian: lehenagoko agintari guztiak izan dira jeneralak, marxalak, erregeak... Orain, 64ko diktadura militarren ondoren, esan dezakegu 30 urte pasa ditugula demokrazian. 64koa erekin alderatuta, oraingoa kolpe ezberdina da, ez direlako indar armatuak zuzenean erabili. Zeharka egin dute, tresna legalak erabilia. Baina kolpe bat da halere, 54 milioi hauteslek erabakitakoaren kontra doalako: apenas 362 diputatuk erabaki dute herrialdea nola gobernatu. Eta kolpea da, langileen eskubide guzti-guztiak murrizten ari direlako: pentsioen erreformatik hasita, duela 40-50 urte irabazitako eskubideak murrizten ari dira, kapital finantzarioari eta enpresa handiei baliabide gehiago emateko. Bestalde, zakarretara bota dituzte Brasilgo Konstituzioaren printzipio guztiak, guk demokrazia burges deiturikoarenak: gutxiengo bateg erabakiko du gehiengo bateg egin beharrekoa.

Ez da ustelkeria kasu batengatik bakarrik, beraz?

Kolpea eman dutenak ez daude kezkatuta kontu teknikoengatik: Ministerio Publikoak berak esan du Dilmaren kargugabetzerako erabili duten ustelkeria kasua ez dela berez krimena. Baina hori horrela izanik ere, Kongresuak eta Diputatuen Ganberak segi-

tzen dute prozesuarekin, langileen eskubideak murrizten eta aliantzak egiten esportaziorako lehengaiak saltzeko, AEBekin bereziki, soja eta arto ekoizpe-
nak azkartuz, meatze proiektuak bultzatuz... Brasilgo lurraldea babesteko zenbait neurri ere izkin egiten ari dira. Nagusiki bati: atzerriko enpresei Brasilgo lurrak –250.000 hektarea– erosteko atek ireki nahi dizkiete. Herrialdea subordinazio prozesu batean sartzen ari dira.

Temerren kontrako kanpaina handia egiten ari zarete, baina ez da ikusten Roussefen aldeko afixarik... Nahi duzue itzul-tzea? Zein baldintzatan?

Gu kolpearen kontra gaude, ez Dilma bueltatzearen alde. Demokraziaren kontra doan prozesu baten aurka egiten ari gara kanpaina: guk eskubide demokrati-koak nahi ditugu, bozken bidez hautaturiko presidentek segi dezala agintaldiaren bukaerara arte. Noski, horrek esan nahi du Dilma itzultzea, baina, itzultzen bada, aldaketak egin beharko ditu. Lehenik, klaseen arteko alianza egiteari utzi behar dio. Eta gero, programa bat garatu beharko luke, zeinak sakonduko duen demokrazian. Esaterako, fortuneen gaineko zergak ezarri, anitz duenak gehiago ordaindu dezan. Erreforma politiko bat ere egin beharko luke, birdefinitzeko hauteskunde sistema, ustela baita: hauteskunde kanpainak egiteko beste modu bat arautu behar da. Horregatik esaten dugu presidentea itzultzea aldaketak egitearen sinonimo izan behar dela: gizarteari dei egin beharko dio eztabaida zenbait egiteko, eta saiatu politika sozialago bat egiten, langileon eskubideen alde.

Abuztuaren amaieran izango da Senatuko bigarren bozketa, eta hor erabakiko da Temerrek jarraituko duen ala Roussef itzuliko den. Zer uste duzu gertatuko dela?

Indefinizioa handia da, botere politikoan daudenak ez baitaude kezkatuta Brasilgo herritarrekin; talde jakin batzuekin konprometituta daude. Beraz, inork ez daki zer gertatuko den. Gerta daiteke

“

*«Latifundioak okupatzen ditugu, pro-
duktiboak izan ala
ez, funtzio sozialik
ez dutelako bete-
tzen: ez dute elika-
gairik ekoizten,
esportaziorako
lehengaiak baizik»*

*«Eskubide demokra-
tikoak nahi ditugu,
bozken bidez hauta-
turiko presidentek
segi dezala agintal-
diaren bukaerara
arte. Baina itzultzen
bada, aldaketak
egin beharko ditu»*

*«Langileen erailke-
tak areagotzen ari
dira Brasil osoan:
gehienen atzean
Polizia Militarra
dago, baina baita
latifundistak ere»*

Argazkiak: ASKAPENAKO BRIGADA

Temerrek jarraitzea, izan ere, gertatutakoa kolpe bat da, parlamentari talde jakin batekin loturikoa, eskuin muturrarekin eta nazioarteko kapitalarekin loturiko parlamentari talde jakin bat. Beste alde batetik, espekulazioa ere badago: ikuspegi nazionalistagoa duten diputatu batzuek alda dezakete iritziz, baina ezer ez dago definituta. Herri presioak jarraituko du, baina oro har Brasilgo herritarrak sakrifikatuta gaude nolabait, ez baita erabaki tekniko bat izango, erabaki politiko bat baizik. Eta erabaki politiko hori jada itxita dago: oso zaila da buelta ematea.

Aipatu dituzu Temerrek harturiko neurri batzuk. Baina zehazki laborariei eta MSTri zerk eragingo dio? Kriminalizazioa handitzen ari da?

Badira neurri batzuk aurreko Gobernuak hartu arren egungoak ezarri dituenak. Horietako bat da Elkarte Kriminalen Legea, urte

hasieran abian jarritakoa. Beste lege bat terrorismoaren aurkakoa da, Olinpiar Jokoei begira eginkoa. Bigarrenak ez die eragiten mugimendu sozialei, baina lehenak bai. Eta lege hori erabilia ari dira herri mugimenduak kriminalizatzen, eta gero eta gehiago ari dira botere judiziala erabiltzen horretarako. Laborarien aurkako neurrien artean, berriz, gehien eragiten digutenak bi dira. Batetik, Nekazaritza Garapenerako Ministerioa kendu dute, zeinak bultzatzen baitzuen familia laborantzak. Horrekin batera, PAA programa kendu dute, landa eremuko elikagaiak lortzeko programa, eta eskoletara familia laborantzako elikagaiak eramaten zituen programa bat ere bai. Bestalde, INCRA erakundea Botere Exekutiboarekin lotu dute, kokaguneak sortzeko lurrak okupatzea zailduz.

Errepresioa ere areagotu egin da, ezta?

Bai. Batetik, kriminalizazioa handitu da judizialki: krimen-tzat jotzen ari dira lur okupazioak, nahiz eta Brasilgo Konstituzioan jasota egon. Goiasen bi kide dauzkagu preso, eta beste bi Hegoaldeko Rio Granden, behin-behineko espetxeratzean. Bestalde, langileen erailketak areagotzen ari dira Brasil osoan: gehienen atzean Polizia Militarra dago –Estatuarekin estuki loturiko polizia da–, baina baita latifundistak ere. Krimen ugari gertatu dira. Paranan, esaterako, lur publikoa erabiltzen zuen enpresa bat okupatu zuten lurrik gabeko langileek, Gobernuari eskatzeko lurra desjabetzea, ez baitzuen elikagairik produzitzen eta esportaziora begira ari baitzen lanean, AEBetara eta Kanadara begira. Okupazioaren ondotik kriminalizazio prozesu bat hasi zen, langileak mehatxatu zituzten... Eta, tamalez, bi langile erail zituen Polizia Militarrak, eta beste hiru zauritu. Eta, hori gutxi balitz bezala, zaurituriko langile horiek kriminalizat jo zituzten. Gaur egun preso daude oraindik, eskumuturreko elektronikoearekin, hiltzaileak eurak balira bezala. Horrek erakusten du justizia aparatuek ez daudela langileon zerbitzura, latifundio eta enpresa transnazio-nal handien zerbitzura baizik. Polizia Federalak ikerketa bat egin zuen, eta harrigarriki ondorioztatu zuen lurrik gabekoek ez zutela armarik, baina poliziak «bidezko defentsan» jokatu zuela. Defentsatzat jotzen dute eraso hutsa izan zena, eta oraingo Gobernuak, gainera, babestu egiten ditu horrelako erasoak.

Horren guztiaren aurrean, zer egingo du MSTk?

Mobilizatuta gaude Brasil osoan. Hemen, Paranan, agroekologia jardunaldietan, baina beste estatu batzuetan martxak egin ez ala lurrak okupatuz segitzen dugu. Guk bizi segitzen dugu borrokan, gure borroka justua delako: lurrik gabeko familiak dauden bitartean segituko dugu antolatzen eta militatzen, salaketa lanean... Borrokari esker lortuko baititugu kokaguneak eta nekazaritza erreforma.

Iñigo URIZ | ARGAZKI PRESS

IKUSMIRA

53 KONTAKIZUN IPUIN ZITAL BATEN AURREAN

Hurrenez hurren 53 silueta, Iruñeko kartzelatik Cadreitara azken bidaia egin zutenena. Fusilatuak, ezkutatuak, desagerraraziak. Irabazleen kontakizunean existitzen ez direnak, beren senideen eta herrikideen oroimenean ez bezala. 53 kontakizun izugarri, adiskidetzeari buruzko ipuina, zigorgabetasuna zuritzeko ahalegin zitala, nabarmen uzten dutenak. Iragan asteartean Nafarroako Fusilatuen Senideen Elkarteak omenaldia egin zien Iruñeko kartzela zaharraren orube-

an. Herritarrak eta instituzioen ordezkariak bertan izan ziren, desagerturik nahi zituztenekin batera, urte luzeetako mehatxuek eta beldurrak ez dituztelako ezabatu. 53 preso «askatu» berri, gezurpean fusilatuak. Haietako bat bizirik atera zen, ihes egin eta gertatutakoa kontatu zuen, baina gainerakoen heriotzen errua sentitu omen zuen, hildako bizi bihurtuta, faxisten eta haien ondorengoek aitortu ez dituzten sarraskien errua bere gain hartuta. Orain berak eta beste 52ek beren herriaren aintzatespen publikoa dute. Maitasuna beti izan dute. Xabier Izaga Gonzalez

«Burkinia»

Antton Izagirre

Udako gaia izaten ari da, komuni-kabideetan hartu duen tokia eta zenbait lurraldetako erabaki ad-ministratiboak aintzat hartuz ge-ro. Badirudi orain arte emakume musul-man batzuen udako bainujantzia izan dena modan jarri dela, eta gero eta ema-kume gehiagok hondartzetan bainurako erabiltzen duten prenda hedatzen ari dela. Eztabaida ez du eragin jantziak berak, ez eta emakume horiek gorputza estaltzen dien bainujantzia erabiltzeko hartu duten erabakiak ere, zenbait gobernu eta aginta-rik hondartza eta bainu guneeetan jantzi ho-ri erabiltzeari jarritako debekuak baizik. Arrazoi gisa aipatu izan dituzte laizis-moa, emakumeen aurka erlijioak eragiten

duen errepresioa, garbitasuna eta higie-ne... baina benetan zer dago agindu eta debeku horien guztien atzean? Zer ezkuta-tzen du «burkiniak»? Edo hobeto esanda, zer jarri du agerian eztabaida honek? Ustezko arrazoi eta argudio horien guz-tien atzean badago funtsezkoa den bat, emakume batzuek bainurako erabiltzea erabaki duten jantziak politikari, agintari eta administrariek ezarria zuten ordena zalantzan eta hankaz gora jarri duela, ga-raiko ordena eta moralaren zentsoreak di-ren horien baimenik gabe, eta hori jantzi sinple baten bidez egiteak beldurra sortu die. Gizartean musulman eta arabiar gaie-kiko dagoen sentiberatasuna, beldurra eta gorrotoa hedatzeko erabiltzea nahiago

izan dute, eta erantzunak agintekeria, ma-txismoa, arrazakeria, xenofobia itxura hartu du. Bitartean, gorputza erabat estalita zuten surflariak eta «burkiniaz» estalita duten emakumeak, normaltasun osoz, hondar-tza berean, inongo arazorik gabe, bainua hartzen ikusi ditugu. Ohiko bainujantzi eta bikinien artean kontrastea eta harridura eragin dezake burkiniak hasiera batean, baina normalta-sunez hartuz gero ez ginateke harritu be-harko, mundu globalizatu honetan, zen-bait arropa multinazionalen interes ekonomiko eta komertzialek «burkinia» modako jantzi bihurtzea Mendebaldean ere. Denbora kontua izan liteke. •

Itzalen artetik

Bi aste eskas igaro dira Gaizka So-pelana iheslari politikoa Euskal Herrira itzuli denetik 35 urte Me-xikon igaro ondoren. Ez da, ordea, zigorra bete duelako itzuli etxera, jakin badakigulako iheslariak ez dutela beraien exilioan egunik erredimitzen. Gaixotasun larri bat izaki gaitz hau sendatzeko eraba-ki du urrezko kartzela atzean uztea. Oraindik ileak puntan jartzen zaizkit iru-diak ikusten ditudanean. Ospitale kanpo-an jendearen harrera eta batez ere bere ja-rrera ikusita. Hainbeste urteren ondoren eta ukabila gora. Izugarri hunkitu nauten irudiak eta momentuak dira. Ia bost hilabete pasatu dira Angel Alda-na iheslari politikoa Venezuelan zendu zenetik. Honek ere gaixotasun larri bat

pairatu zuen eta honen ondorioz hil zen bere etxetik milaka kilometrora. Ez zuen Euskal Herria zapaltzeko aukerarik izan, soilik bere errautsak geratu dira bere jaio-terrian. Malkoak isurtzen zaizkit Ziburun egin zitzaion azken agurra oroitzen dudan ba-koitzeko. Iheslarien kolektiboan ere badira gaixo-tasun larriak dituzten kideak eta orain ai-patu ditudan bi kasuok horixe, bi besterik ez dira. Baina kolektibo honekin askotan gertatzen den moduan zailagoa da gizarte-ratzen, ikusarazten eta ondorioz hitz egi-ten. Itzal beltzak dira, aurpegirik ez dute-nak. Baina jakin badakigu siluetaren atzean pertsonak daudela, izen-abizene-kin, gaixotasunekin, eskubideekin.

Agian lerro hauek minetik idazten ditut. Agian lerro hauek idatzi bitartean ezta-rrian korapilo bat dut eta malkoak ate jo-ka, borborka atera nahian. Baina jaio nin-tzenetik dut aita erbestean eta noizbait etxean ikusiko dudan galdera, edo gaixo-tuko ote den, edo bizirik itzuliko den bel-durra handituz doa urtetik urtera. Gogorra da haientzat eta guretzat, seni-deontzat, hainbeste urteren ondoren eta egungo egoera zein den ikusita, oraindik ere itzalak izaten jarraitzea. Oraindik ere eremu eta testuinguru askotan ikusezinak izatea. Euren eskubide guztien jabe, aske eta beraien herrian ezin izatea bizi. Aita eta munduan zehar barreiatuta di-tugun euskal iheslari politiko guztiak etxean nahi eta behar ditugu. Bizirik! •

Miren Azkarate
Badiola

Rosa Arruabarrena Santos

Donostiako Informatika Fakultateko irakasle eta ikerlaria

Smartphoneak eta aplikazioak: iraultza edota saturazioa?

Steve Jobsek lehendabiziko iPhone terminala aurkeztu zuenetik hamar urte besterik ez dira igaro eta hala ere ukaezina da smartphone edo telefono adimen-
duen ugalketa masiboa izan dela. Are gehiago, gailu digital eramangarrien artean, zalantzarik gabe, garaile absolutua smartphonea izan da. Baina, fenomeno hori lokala da ala mundu mailan gertatzen ari da? Iraultza horren inpaktua noraino iristen da?

2013an munduko populazioaren %20k smartphonea zuen eta 2017rako aurreikuspena %34koa da, hau da, 2.600 miloi erabiltzaile! Noski, kopuru zorabiagarri hori ez da uniformeki banatzen ez munduan ez Europan, eta azken honetan Espainiak du lidergoa gaur egun, %87koarekin. Google Consumer Barometer erremintarekin egindako ikasketak gailuon hedapena adin tarte guztietan gertatzen dela azaltzen du: *millennials*-en artean (hots, 25 urte baino gazteagoen kategorian) hedapen maximoa baieztatzen badu ere, 2016an %98ra iritsiz, akaso deigarriena “azalekoen” kategorian (hots, 55 urtetik gorakoak) zabalkuntza %55ekoa izatea da.

Nola liteke hori? Bai jaikitzerakoan bai oheratzerakoan kontsultatzen ditugu eguraldia, bat-bateko mezularitza, sare sozialak edota azken berriak. 2014an lehenengo aldiz jendeak denbora gehiago eman zuen euren smartphonekin Interneten nabigatzen telebista aurrean baino. Sarritan ere dena fisikoen barruan beste saltokietako prezioak konparatzeko erabiltzen dugun erreminta da. Hainbesteko maiztasunez erreparatzen diogu eramangarri honi, badi-rudiela poltsikoan eramateko gailua ez dela, nahiz eta batzuek saketakoa deitu. Haatik, ziur naiz ez genukeela gailu

adimendua kontsideratuko app edo aplikazio informatikoengandik ez baltiz. Aplikazio horien eskaintza zabalean oinarritzen baita gailuaren arrakasta, horiei esker ia edozer gauza egin baitezakegu: egunean jarri, kontsultatu, konparatu, ordaindu...

2014an bi milioi app eskaini zituzten Google Play Store eta Apple Store dendeak. Iazko abuztuaren, eta aurreko bi aplikazio banatzaile erraldoien hegemonia apurtzeko asmoz, Amazon Underground sartu zen lehian.

Gaur egun, hilero 40.000 aplikazio berri merkaturatzen direla estimatzen du Diftrendia atariak. Izan ere, aplikazioak errendimendu maximoa sortzen duten kanal bihurtu dira mugikor-merkataritzan (*m-commerce* deritzona), eta ezau-garri hori benetan harrigarria suerta daiteke, aplikazioen gehiengoa doakoa baita. Bitxikeria horren arrazoa “doako” banaketa horretan bi modalitate indartzen ari direla izan liteke: bata *free-premium*-a *-free+premium* konbinaziotik datorrena, hau da, instalazioa doakoa izanik funtzionalitate betegarriak ordainpekoak dira-, eta bestea, iragarki gabeko bertsioarena.

Europako aplikazio erabilienak hauek dira Disftrendia atariaren arabera: posta elektronikoa (%61,5), eguraldia (%58,5), bat-bateko mezularitza (%54,5), sare sozialak (%54), bilaketak (%50), berriak –lokalak nahiz mundu mailakoak– (%43), mapak (%42), kirol berriak (%33), argazkigintza/bideoak (%30,5) eta banketxetako kontuak (%28).

Hala ere, Espainiako erabilpena bestelakoa da: garaile nagusia bat-bateko mezularitza da –SMSak hamarretik batek erabiltzen ditu soilik–. Arlo horretan aplikazio hedatuena, noski, Whatsapp da (%85k dute instalatuta). Haatik, azken urtean kategori bereko Telegramen hedapena nabarmen hazi da bere ezaugarri bikainek hauspo emanda. Bestalde, lerroko erosketak hedatuz doazela-eta, *e-commerce* edo merkataritza elektronikoa erreferentzia diren atariak orain mugikorrerara egokitu zaizkigu, adibidez, besteak beste, Amazon, Ebay, Alibaba, Walmart eta Zalando; eta kirol materialaren salmentan, arlo espezifiko bat ipintzearen, Spartoo, Wiggle eta Sportsdirect aipa genitzake. Egia esan, aplikazioen zerrendak amaierarik ez badu ere, estatistikoki, hamar bat aplikazio edo ditugu gustuko, nahiz eta gehiago instalatuta izan. •

Mugikorrentzako aplikazioen zerrenda amaigabea bada ere, estatistikek diote hamar bat ditugula gustuko.

GAUR8

BEHATXUL[]TIK

Juantxo EGAÑA

ROBERTO ZARRABEITIA

1983KO UHOLDEEN OSTEAN, ELKARLANAREN IRUDIA

1983ko abuztuaren 26an eta 27an, Bilboko Aste Nagusia ospatzen ari zirela, ekaitz izugarriak hasi ziren Euskal Herrian zehar, tanta hotz bat zela-eta. Euskal Herriko ibai ugari gainezka egin zuten, uholdeak eta lur-jausiak eraginez. Bilbon metro koadroko 503 litro bota zituen 24 ordu eskasetan. Uholdeen ondorioz 39 herritar hil ziren Euskal Herrian, horietatik 28 Bizkaian. Galera ekonomikoak ere oso handiak izan ziren. Bermeon eta beste zenbait herritan dozenaka auto itsasoak irentsi zituen. Bilbon uholdeek Erriberako Merkatua erabat suntsitu zuten, hondakin bihurtuz, eta berdin gertatu zen txosna eta zubiekin ere, Boluetakoa kasu. Bilboko gunerik kaltetuenak Alde Zaharra eta Abusu auzoa izan ziren. Roberto Zarrabeitiak Bilbon egindako argazkian, hondakinak jasotzen eta kalea garbitzen ari diren zenbait lagun ageri dira.